

Mapa d'experiències culturals rellevants als petits municipis catalans

Publicat per [Interacció](#) [1] el 21/10/2016 - 09:56 | Última modificació: 02/12/2016 - 12:39

DEBAT 16

En els darrers mesos hem rastrejat el territori català per identificar projectes culturals rellevants localitzats als petits municipis. L'objectiu d'aquesta empresa ha estat recollir informació i opinions de persones rellevants per poder entendre les especials dinàmiques que es donen en aquest hàbitat. La tasca és per naturalesa inexacta i estarà sempre inacabada, perquè el dels petits municipis és un espai immens i molt variable en el qual sorgeixen propostes interessants constantment però no sempre aconseguen perseverar.

Només hem establert dos criteris delimitadors estrictes, la dimensió del municipi i l'exclusió de les activitats tradicionals vinculades a les festes majors. La no-existència d'una definició universal de conceptes com «àmbit rural» o petit municipi ha fet que utilitzem el llindar dels 5.000 habitants, a partir del qual la llei local estableix l'obligatorietat de prestar serveis obligatoris en cultura. L'objectiu d'aquest criteri és buscar aquells emprenedors, entitats i ens locals que aconseguen tirar endavant estructures i activitats culturals en entorns en què la cultura no té una presència estable. Tot i això, hem inclòs al mapa algunes experiències que tot i situar-se a municipis més grans resulten interessants per diversos motius. Abans de començar la cerca es van definir uns àmbits temàtics que ens ajudarien a classificar els projectes i es va descartar incloure-hi les activitats culturals més tradicionals associades a les festes majors. Aquesta elecció es va fer amb la intenció de no sobrecarregar el mapa, ja que cada municipi de Catalunya organitza activitats d'aquesta mena.

El mapa pretén ajudar-nos a visualitzar la situació de la cultura als municipis més petits del país i a identificar els projectes culturals que, ja sigui de manera continuada o de estacional ?el mapa inclou, indistintament, equipaments culturals i propostes de programació? dinamitzen culturalment el territori on estan localitzats i són innovadors, ja sigui per la seva proposta o pel seu model de gestió.

El treball de camp s'ha basat en dues fonts, principalment: d'una banda, la informació disponible sobre els projectes als seus webs i a la xarxa i, de l'altra, en les dades provinents d'una fitxa i un qüestionari que s'enviava als responsables dels projectes a mesura que eren identificats. De les 67 peticions d'informació enviades es van rebre 48 respostes, un 70%.

La conservació, protecció i difusió del patrimoni cultural ha estat històricament la base de les polítiques culturals, i per als petits municipis, on escassegen els recursos i s'estableix una especial relació entre el territori i la seva història, aquest és un àmbit molt important.

En l'àrea de l'etnografia i la difusió del patrimoni cultural, s'han seleccionat tres museus que comparteixen l'objectiu de recuperar i posar en valor el passat i la història d'uns hàbitats que s'han transformat radicalment en l'últim segle: els ecomuseus de les Valls d'Àneu i el del Moianès ?al qual també podríem sumar-hi el de les Terres de l'Ebre, en un futur? i el '[Centre de Desenvolupament Rural Museu de la Pauma](#) [2]'. '[L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu](#) [3]' va ser el pioner d'aquest tipus de museus sorgits als anys setanta en el context europeu, i ha inspirat la creació dels altres dos. Tots tres espais tenen molt clar que, a banda

de donar a conèixer i posar en valor la història dels seus territoris, tenen un paper clau en les noves economies que s'estan desenvolupant al seu voltant, ja sigui com a pols d'atracció turística o com a generadors d'innovació i coneixement vinculat a la cultura, l'art i l'artesanía i els oficis tradicionals.

A aquesta interpretació global de la cultura, que inclou la preservació de la memòria i l'aposta per la construcció d'un millor futur per als seus territoris perifèrics o interiors, cal sumar-hi el fet que els centres de les **Valls d'Àneu i del Moianès constitueixen dos dels projectes de cooperació intermunicipal més estables i transversals** del país, i a més a més són un exemple del treball cooperatiu i en xarxa, com ho demostra la seva activitat en el marc de la Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i l'Aran i Montsià Actiu, i el seu lideratge en el Servei d'Atenció als Museus d'aquesta xarxa, Ecomuseu de les Valls d'Àneu i participació en el SAM de les Terres de l'Ebre, respectivament. El cas del ['Museu de la Vida Rural'](#) [4] és similar, però **amb la particularitat de ser una iniciativa privada vinculada a la Fundació Carulla**, una de les poques entitats que es dediquen al mecenatge cultural. El Museu fa també una important tasca en l'àmbit de la memòria històrica, i ha esdevingut l'impulsor de la vida cultural del seu municipi, l'Espluga de Francolí, però no s'ha involucrat tant com els altres centres en les polítiques de desenvolupament territorial i en projectes de cooperació sectorial o entre municipis, segurament pel seu caràcter privat.

A l'altra banda del país, a les comarques del sud, les del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre i al pla de Lleida, **s'hi localitzen algunes propostes vinculades al món de la literatura molt interessants**. ['El Centre Quim Soler de la literatura i el vi'](#) [5], del qual ja us hem parlat extensament, és un referent d'aquest camp amb el seu projecte 'Priorat en Persona'. ['En Veu Alta'](#) [6] (EVA), a qui també vam dedicar unes línies fa uns dies, **destaca per la seva aposta radical per la paraula** i l'ancestral màgia dels poetes i recitadors. El seu projecte, que va néixer també al Priorat, s'ha anat estenent per altres indrets del país i també té un **fort component social**, ja que porta la paraula i la literatura a llocs on sovint no es pot gaudir d'aquest art. **A Móra d'Ebre s'hi celebra**, des de 2008, la fira d'espectacles literaris ['Litterarum'](#) [7], que a banda d'oferir espectacles que normalment no són a l'abast dels veïns de la zona, s'ha establert com un mercat de referència per als professionals del sector en els territoris de parla catalana. Des de 2013, 'Litterarum' s'ha integrat amb la 'Fira del Llibre Ebrenç' i en la passada edició, plegats van atraure més de 4.000 espectadors.

De la mateixa manera que existeixen les històries urbanes i alguns estils literaris estan molt associats a les ciutats, la literatura feta als entorns rurals i que desenvolupa històries localitzades en aquests habitats és un subgènere particular. Al voltant de la emblemàtica ['Llibreria Serret'](#) [8] situada a Vall-de-roures (Terol), s'articulen dos projectes amb la literatura en català com a protagonista: el 'Premi Literari Serret-Terra' de Cruïlla i el 'Fòrum de literatura en el món rural', coorganitzat també per la Fundació Carulla i l'Ajuntament d'Ulldecona. Que la literatura és una gran manera de donar a conèixer un territori també ho pensen des d'['Apostroph'](#) [9], un projecte editorial i de gestió cultural localitzat a Alcoletge (Lleida) que ha programat un festival de literatura de terror en un castell lleidatà ('Torrebesses Tremola') i ha editat, amb la col·laboració de diversos municipis, una guia turística i literària sobre el viatge del Quixot cap a Barcelona. Altres propostes vinculades a la literatura (a la poesia) i localitzades per aquestes contrades són 'Forès, poesia i música', un festival de poesia i música que se celebra des de fa set anys al municipi de la Conca de Barberà, i 'Poesia des dels balcons', una proposta que l'Ajuntament de Riba-roja d'Ebre ha impulsat per dinamitzar el turisme i l'activitat econòmica del seu municipi en els darrers anys. A la província de Barcelona, al micropoble de Bellprat organitza des de fa 9 anys una proposta força interessant, ['La Vila del Llibre'](#) [10], que enguany s'ha estès a la localitat lleidatana de Cervera, i que pretén desplegar iniciatives de turisme cultural basades en el món del llibre i la literatura que són capaces de dinamitzar de manera sostenible el territori.

El de les arts escèniques és un dels sectors de la cultura en el qual hem identificat més iniciatives dels petits municipis. En l'àmbit del teatre destaquen tres projectes, el ['Teatre Bescanó'](#) [11], un equipament de primer nivell reconstruït fa uns anys i que és un dels centres culturals del Gironès, el ['Convent de les Arts'](#) [12], un espai que programa teatre, entre moltes altres coses, i a banda és una residència d'artistes, i ['Teatrets d'Osona'](#) [13], una iniciativa de cooperació intermunicipal per programar de forma conjunta a tres municipis i que demostra que, sumant esforços, els municipis petits poden arribar molt més lluny que per separat.

La dansa és un dels altres sectors que tenen una gran presència a la Catalunya rural, tant en la seva vessant tradicional com en la moderna. ['Ésdansa, Festival internacional de música i dansa de les Preses'](#) [14] i ['Dansàneu'](#) [15] són dues propostes centrades en la dansa d'arrel folklòrica i tradicional que s'han convertit en referents europeus en la matèria. 'Ésdansa' té més de tres dècades de trajectòria, i ha aconseguit que un municipi de 1.500 habitants estigui al mapa europeu de festivals de dansa tradicional i atregui 10.000 visitants, amb l'impacte que això té sobre un municipi tan petit. 'Dansàneu' forma part d'aquests projectes culturals promoguts

pel Consell Cultural de les Valls d'Àneu ?com l'Ecomuseu? i ha evolucionat des d'una escola d'estiu de dansa tradicional fins a un festival que integra música i dansa i que vol convertir-se en un dels principals esdeveniments culturals de l'estiu de la zona Pirenaica. Al Pirineu també s'hi celebra el '[Festival Muda](#) [16]' que, en un format molt més modest, marida els espectacles de dansa i música amb la gastronomia local. Els seus organitzadors, que havien gestionat anteriorment '[La Caseta de la Coma de Burg](#) [17]', un interessant projecte que també fusionava la dansa i la gastronomia, dirigeixen durant tot l'any l'[Espai Dansa Natura](#) [18]'(EDN), un espai de creació, difusió i formació de la dansa.

A les terres de l'Ebre s'hi celebra el '[Festival Deltebre Dansa](#) [19]', un dels casos seleccionats que es troben en municipis de més de 5.000 habitants. Deltebre té prop d'11.000 habitants. La seva moderna proposta artística, la progressió que ha mostrat en **els seus més de 10 anys de trajectòria i el seu arrelament al territori ?han renunciat diversos cops a traslladar-se a localitats més grans? **el fan un projecte rellevant i que pot ser un bon exemple per a altres municipis més petits.** No podíem acabar aquest repàs als projectes vinculats amb la dansa que treballen en l'àmbit rural sense referir-nos a '[L'Animal a l'esquena](#) [20]', el centre de creació i exhibició que els fundadors de prestigiosa companyia Mal Pelo gestionen en un mas a les afores de Celrà.**

El municipi de Celrà mereix un petit excurs. La seva clara aposta per la cultura ve de lluny, però en els darrers anys aquesta s'ha tornat encara més important. Entre 2010 i 2015 l'**ajuntament ha dedicat a la cultura un 10% del seu pressupost**, una xifra relativa molt poc freqüent a la majoria de les administracions públiques. De fet, recentment es parlava a la premsa de les «[Lliçons d'Olot](#) [21]» per definir la implicació del municipi garrotxí amb la cultura, i tot i que les magnituds són molt diferents, **en l'àmbit dels petits municipis catalans podríem parlar també de les «Lliçons de Celrà».** El punt neuràlgic de la vida cultural del municipi és el '[Centre Cultural La Fàbrica de Celrà](#) [22]' emplaçat en una antiga fàbrica de productes químics que avui acull la biblioteca municipal, el centre cívic, el local d'entitats ?molt actives i participatives?, l'Escola Municipal d'Art, l'Escola Municipal de Dansa, una sala d'exposicions i l'aula de l'Escola de Música del Gironès, entre d'altres equipaments.

Una des sorpreses que ens hem endut fent aquest mapa ha estat trobar el '[Festival d'Art Digital i Electrònica \(FADE\)](#) [23]' de La Cellera de Ter, un municipi de 2.000 habitants. La inconscient relació que establim entre les ciutats, la modernitat i la tecnologia ha generat certs prejudicis sobre el món rural que la revolució tecnològica està començant a posar en qüestió. En una societat com la nostra, immersa de ple en el procés de globalització i en la qual les comunicacions i els transports faciliten la interacció a altes velocitats, camps com les arts digitals i electròniques s'estan deslocalitzant. Un festival com aquest no pot passar desapercebut i, per això, després de participar, el 2015, a la plataforma Cultsurfing, va obtenir el suport d'una de les més importants empreses tecnològiques del país. En un àmbit diferent, però seguint un patró similar, trobem el '[GarGar Festival](#) [24]', **un festival d'art urbà en un micropoble de Lleida.** La idea dels seus impulsors, treballadors creatius neorurals que actualment treballen per millorar el municipi des de l'Ajuntament, era fer una proposta potent que posés al mapa el petit poble de Penelles (la Noguera) i li donés una empenta a la seva malmesa economia. I ho van aconseguir. El seu ressò ha arribat a través de la xarxa a una gran varietat de països, i enguany han estat seleccionats com un dels projectes participants de Cultsurfing, fet que sens dubte els ajudarà a guanyar visibilitat per al seu poble.

A uns 60 kilòmetres al sud de Penelles, al municipi de la Pobla de Cèrvoles (les Garrigues) hi trobem **una de les iniciatives privades vinculades a l'art rural més interessants del país: '[La Vinya dels Artistes](#) [25]'**. Aquesta iniciativa, impulsada pel celler Mas Blanch i Jové, comissiona un cop l'any un artista perquè creï una obra d'art que, posteriorment, s'instal·larà a la vinya i s'integrarà al paisatge, i paral·lelament organitza durant la resta de l'any diverses activitats culturals. L'artista Josep Guinovart, molt proper a la família, va col·laborar en el disseny del propi celler, en el qual s'exposa una de les seves últimes grans obres, i va ser una figura clau per a la creació de 'La Vinya del Artistes', que ha acollit, entre d'altres, Carles Santos, Esteve Casanoves, Assumpció Mateu i Frederic Amat.

En el camp de l'art contemporani i de la intersecció entre pràctiques artístiques, trobem sis propostes força diferents entre elles però que ofereixen als espectadors una simbiosi d'art i natura. La primera és '[Espai Guinovart](#) [26]' d'Agramunt (Lleida), un centre d'art codissenyat pel mateix pintor barceloní que acull la seva obra i organitza exposicions d'art contemporani al vell mig de la plana de Lleida. El centre, inaugurat el 1993 i que va ser el primer museu d'art contemporani de la província, és **un equipament de valor incalculable per als municipis de la comarca i els voltants. La genealogia del pintor, la mare del qual era originària del municipi, va jugar a favor dels veïns i les veïnes d'Agramunt, que avui gaudeixen d'un equipament de gran nivell en un entorn eminentment agrícola i rural que atreu un gran nombre de turistes i fa una important tasca educativa a les escoles**

de la regió.

'Delicadeses - Art de Tros' [27], és un projecte molt personal de l'artista Meritxell Cucurella Jorba, i consisteix en una sèrie d'intervencions artístiques (de totes les disciplines) que tenen lloc any rere any en alguns municipis de les Garrigues durant les postes de sol de l'estiu. El projecte, d'un alt contingut poètic i que respira un amor profund per una de les terres més oblidades de Catalunya, destaca per haver aconseguit, a base de picar pedra, portar durant 9 anys una proposta tan poc «convencional» a molts dels municipis de la comarca, la majoria dels quals tenen menys de 1.000 habitants. **'Al Ras Petit Festival' [28]** comparteix sensibilitat amb 'Delicadeses' i ha celebrat enguany la seva segona edició al Berguedà. Programa també, de forma itinerant, intervencions poètiques, musicals, teatrals i instal·lacions amb la natura com a gran escenari. Totes dues són ofertes poc convencionals però plenes de vitalitat i autenticitat. També al Berguedà hi trobem un dels plantejaments més independents i punyents del panorama cultural i artístic de la Catalunya rural: el **'Konvent' [29]** de Cal Rosal, que s'alça sobre una antiga residència de juvenil de monges de la colònia industrial amb el mateix nom, i on tenen cabuda tota mena d'expressions artístiques, totes amb el fil conductor de **l'esperit crític amb la societat capitalista**. Uns vint kilòmetres al sud, i també en una antiga colònia industrial, es va inaugurar recentment **'Logos berguedà' [30]**, un restaurant que marida la gastronomia i la difusió del patrimoni cultural de la zona a la manera dels «bistrot de pays» francesos.

'La Bianyal' [31] és una mostra d'art contemporani promoguda per l'olotina associació Binari amb la col·laboració de l'Ajuntament de la Vall de Bianya a espais naturals i patrimonials de la zona. La mostra, que ha establert connexions amb altres projectes com 'Ésdansa' i el festival 'El Mini d'Olot', aposta pels joves creadors i per fer arribar l'art contemporani, sovint un gènere allunyat dels entorns rurals i del gran públic, als veïns de la zona, mentre es coneix millor el ric patrimoni romànic de la zona.

Molts dels ajuntaments dels petits municipis catalans saben que la simbiosi entre natura i cultura té un gran potencial en termes turístics, i que aquesta oferta pot donar-los una major visibilitat i atreure turisme i generar activitat econòmica. Els pocs recursos econòmics dels quals disposen els consistoris no els impedeix, però, aprofitar les dates estivals per organitzar activitats culturals, i l'àmbit de la música és especialment atractiu per a bona part de la població. En aquest context han sorgit propostes ben diferents entre elles, com el 'Festival l'Era de Llagostera', que vol apropar la música electrònica en l'àmbit rural, o els festivals 'Vallsonora', 'Maldaltura', 'Barretina', 'Deficitari' i 'Pingüí', que programen durant l'estiu música independent que normalment gira per circuits urbans en petits municipis. **Menció a banda mereix el 'Festival de Música Antiga dels Pirineus' [32]** (FeMAP) que té una trajectòria més llarga i una dimensió molt més gran (el seu pressupost ronda els 400.000€). Un dels grans èxits del 'FeMAP' ha estat muntar un projecte de cooperació intermunicipal internacional que avui aplega 28 municipis del Pirineu, la Catalunya Nord i Andorra. L'altre valor afegit del festival és haver sabut crear una estratègia turística amb oferta d'allotjament i visites guiades pel ric patrimoni cultural i natural de la zona, i experiències gastronòmiques.

El de les arts visuals és el camp de les arts en què hem trobat menys experiències localitzades als petits municipis, possiblement per la manca de les infraestructures necessàries per organitzar projeccions o per l'elevada despesa que muntar estructures temporals suposa. Tot i això, hem trobat tres propostes interessants ben diferents. El **'Festival Cinema de Muntanya de Torelló' [33]** (al voltant dels 13.000 habitants) és tota una institució en el món del cinema documental esportiu. Es va inaugurar a l'any 1983 com una activitat més del Centre Excursionista de Torelló, i una dècada més tard se'n va independitzar. El seu creixement va empènyer-lo a constituir-se en fundació (l'associació cultural es quedava petita) per poder gestionar un volum pressupostari i de feina cada cop més gran, i la necessària professionalització. **Una de les grans virtuts del festival és que només el 35% del seu finançament prové d'institucions públiques**. La direcció del projecte ha fet en aquests més de 30 anys una gran tasca en la cerca de patrocinadors privats, com ho demostra la col·laboració de tres grans entitats bancàries. **'Les Rencontres Cinématographiques de Cerdère-Portbou' [34]** és una mostra de cinema que inclou altres activitats culturals com conferències i exposicions de fotografia que se celebra des de 2005 a l'antic Hôtel Belvédère du Rayon Vert de la localitat fronterera, un impressionant edifici art déco amb forma de vaixell i a la vila de Portbou. El festival, que ha estat comissariat en diverses ocasions pel barceloní festival de cinema independent 'L'Alternativa', s'ha convertit una referència i punt de trobada per a cineastes de tot Europa. El **'Festival Internacional de Curtmetratges documentals Curt.doc' [35]** de Vidreres (7.200 habitants) és un cas interessant, d'una banda perquè no és gens freqüent trobar un festival de cinema documental en un petit municipi, on a priori el públic no està gaire acostumat a aquest gènere (avui en dia, menor) del setè art. Tot i això, els seus responsables tenen clar que el problema dels pobles rurals no és la demanda (han tingut més de 3.000 assistents en les set edicions que han celebrat) sinó les dificultats per finançar els projectes culturals. En un context econòmic com els dels darrers anys encara té més mèrit que el projecte

hagi sobreviscut, especialment perquè en aquest temps s'ha produït el relleu de l'equip fundador per un nou equip, i els que coneixen el món de la cultura als petits municipis saben que, sovint, els projectes estan molt vinculats a les persones o a les entitats que els han impulsat. Haver sabut gestionar aquesta transició amb èxit és un dels grans èxits de 'Curt.doc'.

I la creació? Què passa amb els centres que donen suport a la creació artística i a la investigació? Cal recordar que les polítiques culturals que volen facilitar l'accés a la cultura tenen dues vessants: la primera, que pretén apropar els béns de consum cultural a la ciutadania, l'acabem de repassar amb totes aquestes experiències presentades, i la segona, **que té com a objectiu donar suport a la creació artística, recau en els petits municipis sobre les escoles d'art en l'edat formativa i sobre els centres de creació i les residències d'artistes en la fase adulta.**

Lamentablement, no abunden els casos com el del municipi de Celrà, que disposa d'una escola de dansa i una d'art, perquè cal tenir una població considerable per poder dedicar esforços de forma eficient a un equipament com aquest, però **en els darrers anys hem vist com s'inauguraven alguns centres d'ensenyament musical en el marc dels consells comarcals (el del Gironès, el del Ripollès i el de l'Alt Penedès)**, unes institucions de cooperació local molt adients per aquest tipus de polítiques.

Què passa quan s'acaba l'edat escolar? Quines polítiques d'incentiu a la creació i a la recerca artística es duen a terme en els petits municipis? Doncs bàsicament, cap. Ara bé, una mirada més fina ens permet veure com **al llarg dels anys s'han anat establint, per raons molt diverses, una sèrie de centres de creació per les zones rurals del país. Totes les iniciatives que hem identificat són fruit de la iniciativa privada, ja sigui en la forma d'una persona, una entitat cultural o una fundació**, i en general, al llarg dels anys, la majoria han anat trobant algun suport de les administracions per dur a terme la seva important tasca. **El més veterà de tots és el 'Centre d'Art La Rectoria** [36], que ha acollit més de 200 artistes en residència en els seus gairebé 30 anys d'existència, i el més recent és 'Addend' el primer projecte propi assentat en el territori dels artistes Francesc Vidal i Montserrat Cortadellas, uns històrics de l'art underground català que tot just ha començat la seva activitat enguany.

Un dels centres més emblemàtics, per la seva important tasca al territori i per la seva trajectòria, és el 'Centre d'Art i Natura de Farrera [37] (CAN) dirigit per Lluís Llobet des de 1995. El 'CAN' és un reflex de com de necessàries són unes polítiques públiques coherents i amb continuïtat de suport en aquest tipus de centre. El centre és fill d'aquella immigració neorural que es va instal·lar en alguns pobles del Pirineu per demostrar-se que una altra vida era possible, i ha acompanyat més de 4.000 artistes, investigadors i professionals des de la seva fundació. Però el 'CAN' no és només una residència, és un actor clau de la vida cultural de la regió, com ho demostra la seva completa agenda d'activitats i els múltiples projectes en els quals coparticipa. A pesar d'aquest evident interès públic, què és encara més gran si tenim en compte la baixa densitat demogràfica de la zona i l'elevat grau d'autofinançament del centre, el 'CAN' va estar a punt de tancar quan el 2012 els canvis polítics al Govern de la Generalitat van reduir dràsticament les línies de subvencions de què havia gaudit. Tot i que el seu origen se situa a finals dels anys noranta, amb la fundació de l'associació cultural 'Còclea', no va ser fins **l'any 2001 que el centre de creació 'Nau Còclea** [38] va obrir als afores del municipi gironí de Camallera. El centre va viure la seva època de màxima esplendor en el període previ a la crisi, quan va arribar a tenir un equip professional de cinc persones i va acollir un gran nombre d'artistes en residència. La dràstica caiguda dels ingressos va obligar a redimensionar la proposta inicial i dedicar més esforços a les activitats de difusió cultural com les exposicions i les rutes culturals.

En els darrers anys, han obert les seves portes tres centres que han contribuït a enriquir i diversificar l'oferta de centres de creació i residència en els petits municipis catalans. **'El Centre d'Art Contemporani i Sostenibilitat El Forn de la Calç** [39] (CACIS) i **'Cal Gras** [40] van començar a operar el 2008 a Calders i Avinyó, respectivament, i tots dos estan gestionats per artistes. **El 'CACIS', liderat per la pintora Roser Oduber, ha centrat la seva activitat en la relació entre la cultura i la natura amb la sostenibilitat i la ciència** com a elements d'estudi. A **'Cal Gras' van buscar la visibilitat programant activitats culturals** (concerts de renom i exposicions) **abans de dedicar més esforços a les residències. A partir d'una d'elles va sorgir 'Testimoni escènic'**, una xarxa de suport a la producció i exhibició d'arts escèniques construïda amb la col·laboració de nou ajuntaments de la zona. Alguns municipis tenen la sensibilitat i la capacitat d'apreciar el valor que un centre de creació pot aportar al seu territori. En Quim Moya, un dels gestors de 'Cal Gras' que per ser viable ha d'oferir també el servei d'alberg? té molt clar quines són les mancances del sistema públic de suport a la creació fora de les àrees urbanes: **«És necessari obrir una reflexió sobre les polítiques de suport a la creació que tenen les nostres administracions públiques.** Cal recolzar els projectes que donen suport a la creació, que és la base de

la cultura, i l'accés a les poques ajudes que es donen segueix sent massa enrevessat i llunyà, especialment per la sensació d'entendre un model cultural diferent (centralitzat, "espectacular", mediàtic i industrial).» **Un any després, el 2009, va establir-se a Llorenç del Penedès el [Centre de Recerca i Creació Casamarlès \[41\]](#)** (CeRCCa), dirigit per Pau Catà, un historiador amb experiència com a gestor cultural al Regne Unit i que destaca perquè a partir de les residències que ha acollit participa en molts projectes artístics i de recerca localitzats fora de Catalunya.

'[Can Serrat \[42\]](#)' és un cas peculiar ja que, a diferència de la resta, va ser creat per 12 artistes noruecs (Thorleif Gjedebo, Helle Kaarem, Vilde Von Krogh, Yngvild Nergaard, Terje Nicolaysen, Live Rasmussen, Tone Fjereide, Vibeke Marnburg i Johanna Getz) que a finals del anys vuitanta (1989) van restaurar una masia a El Bruc per instal·lar-hi un taller on treballar. Uns anys més tard, van decidir transformar el taller en una residència per a creadors. En aquestes tres dècades, diferents equips de gestió **han passat pel centre, que combina una doble estructura: la residència està vinculada a una empresa i, l'activitat cultural, destinada a millorar la integració del centre en les dinàmiques locals** ?paradoxalment, el centre ha tingut més ressò a l'escena internacional que a la catalana?, **es porta des d'una associació cultural.**

La '[Fundació Artigas \[43\]](#)' es un centre de creació i una residència d'artistes fundada pel fill del reconegut ceramista i crític d'art '[Josep Llorens i Artigas \[44\]](#)' l'any 1989. El centre, localitzat al micropoble barceloní de Gallifa, i obra del prestigiós arquitecte nord-americà Bruce Graham, és un espai dissenyat perquè escultors i artistes plàstics puguin dur a terme la seva feina lluny de les interferències de la ciutat, en un ambient tranquil i creatiu. **En una línia semblant de centres de creació d'un àmbit de les arts específic hi trobem, a Arenys de Munt, [The Art Print Residence \[45\]](#)**, una residència ?oficialment és un allotjament turístic, fet que posa de relleu la necessitat de regular aquesta figura? dirigida per dos professionals de les arts gràfiques i enfocada a artistes que vulguin treballar i aprendre les tècniques que aquesta disciplina ofereix.

Pot semblar un mantra relativament desgastat pel pas del temps, però **el treball en xarxa és una estratègia fonamental perquè els petits agents culturals superin les barreres territorials i estableixin relacions de cooperació** que els permetin arribar a un públic més gran i desenvolupar projectes més ambiciosos. La majoria de centres presentats ho saben, i per aquest motiu formen part de xarxes sectorials d'àmbit regional i internacional.

Aquest mapa que us hem presentat ens ajuda a veure com per tot el territori, fins i tot als indrets més allunyats i on el finançament públic arriba en comptagotes, s'han anat construint, en els darrers trenta anys, en base a l'esforç de centenars d'emprenedors, una rica xarxa interior de producció d'esdeveniments culturals i de suport a la creació. Tot i les grans dificultats amb les quals conviuen els gestors d'aquests projectes, **les perspectives de futur no són pas dolentes. Si en aquests anys de transició i crisi que viu la nostra societat, i sense l'existència d'unes polítiques nacionals estratègiques que posin les bases per a una cultura descentralitzada i accessible a tot el país, han florejat aquests i molts més projectes culturals als municipis més petits, les perspectives han de ser bones per força.**

Etiquetes: medi rural

Etiquetes: petits municipis

Etiquetes: #debat16

- [46]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/%252Fmapa-experiencies-petits-municipis>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://www.cdrmuseudelapauma.cat/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/ecomuseu-valls-aneu>

[4] <http://www.museuvidarural.cat/cainicio>

[5] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/centre-quim-soler>

[6] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/festival-veu-alta>

[7] <http://www.llibrebrencs.org/>

[8] <http://www.serretllibres.com/>

[9] <http://www.apostroph.cat/>

[10] <http://www.viladellibre.cat/la-xarxa-0/>

- [11] <http://www.teatrebescano.cat/>
- [12] <http://www.conventarts.cat/>
- [13] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/teatrets-osona>
- [14] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/esdansa>
- [15] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/dansaneu>
- [16] <http://www.festivalmuda.cat/>
- [17] <https://www.youtube.com/watch?v=xpSo3H-IFcg>
- [18] <http://dansanatura.com/>
- [19] <http://www.deltebredansa.cat/ca/>
- [20] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/animal-esquena>
- [21] http://www.ara.cat/opinio/Llicons-dOlot_0_1669033197.html
- [22] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/fabrica-de-celra>
- [23] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/FADE-cellerater>
- [24] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2016/10/17/gargar-festival-art-rural-murals>
- [25] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/vinya-artistes>
- [26] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/espai-guinovart>
- [27] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/delicadeses-fabrica-bella>
- [28] https://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiO2onO1_jPAhXkCcAKHclSA60QFggeMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.alraspetitfestival.org%2F&usg=AFQjCNHpxfDpCA8y5ObyzucZMkyjudApg&sig2=_nZsBC2n7tgJh5LDble1nw
- [29] <http://konventzero.com/>
- [30] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/logos-bergueda>
- [31] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/bianyal>
- [32] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/femap>
- [33] <http://www.torellomountainfilm.cat/>
- [34] <http://www.rencontrescerbere.org/>
- [35] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/curtdoc>
- [36] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/centre-art-rectoria>
- [37] <http://www.farreracan.cat/>
- [38] <http://www.naucoclea.com/>
- [39] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/cacis-forn-calc>
- [40] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/10/19/cal-gras>
- [41] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2016/cercca>
- [42] <https://canserrat.org/>
- [43] <http://www.fundacio-artigas.com/>
- [44] https://es.wikipedia.org/wiki/Josep_Llorens_i_Artigas
- [45] <http://artprintresidence.com/>
- [46] <https://interaccio.diba.cat/node/6795>